

HALDEN KOMMUNE
Isebakke barnehage

ÅRSPLAN 24/25

Godkjent i samarbeidsutvalget:
Juni 2024

Innhold

Velkommen til et nytt barnehageår!	4
Om barnehagen vår	6
Trafikksikker barnehage	9
Barnehagens mandat.....	10
Halden kommune sitt verdigrunnlag	11
Barnehagens verdigrunnlag – vår etiske plattform	12
Barn og barndom.....	12
Demokrati.....	12
Mangfold og gjensidig respekt	12
Likestilling og likeverd	13
Bærekraftig utvikling	13
Livsmestring og helse	13
Barnehagens 7 fagområder	14
Kommunikasjon, språk og tekst	14
Kropp, bevegelse og helse.....	14
Kunst, kultur og kreativitet.....	14
Natur, miljø og teknikk	14
Etikk, religion og filosofi	14
Nærmiljø og samfunn.....	15
Antall, rom og form	15
Barnehagens formål og innhold	16
Omsorg	16
Lek og læring	16
Danning	17
Barns medvirkning.....	17
Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	18
Foreldresamtaler	19
Foreldremøter	19
Daglig dialog	20
Overganger	20
Hjem- barnehage.....	20

Overgang til ny avdeling	20
Overgang fra barnehage- skole	21
Siste året i barnehagen – endelig størst!	21
Livsmestring og helse	22
«Isebakke barnehage redder verden – litt.» Bærekraftig utvikling og FN's bærekraftsmål ...	24
FOKUSOMRÅDE 2024/2025 Språk, tekst og formidling	28
Årshjul 2024.....	33
Årshjul 2025.....	33

Velkommen til et nytt barnehageår!

Håper alle har hatt en fin ferie, og at batteriene er godt ladet opp til et nytt barnehageår. Det er alltid spennende å komme tilbake til barnehagen etter ett avbrekk med mange ulike opplevelser. Det er gjensynsglede, venner møtes, og nye vennskap blir til.

I år ønsker vi 17 nye barn velkommen til oss, noen med oppstart i august og andre kommer litt ut over høsten. Tenk at vi hadde to små avdelinger på Isebakke barnehage for bare 4 år siden, og nå fyller vi den fine barnehagen vår helt opp med fem avdelinger. Dere som har vært med oss på reisen og som har stått i endringene sammen med oss når vi har måtte finne nye løsninger, har måtte finne en liten dose tålmodighet noen ganger og vi er spesielt takknemlige for at dere har sparret med oss og kommet med tanker og meninger underveis. Vi har troen på at det å være i endring styrker oss, men nå føles det godt å endelig ha landet litt for en stund.

I den verden vi nå lever i, som tidvis kan oppfattes uforutsigbar og kanskje litt skremmende, skal vi som barnehage jobbe for å fremme livsglede og nysgjerrighet hos barna. Det forutsetter at barna må få leve i drømmene sine, og verden må få lov til å være litt uoppdaget og gåtefull. På veien skal vi gjøre det vi kan for å trygge de, og styrke selvfølelsen de har – hjelpe de å bygge en god grunnmur og oppfordre de til å våge. For hvis man ikke våger, så vinner man heller ikke følelsen av mestring.

Denne årsplanen er vårt arbeidsverktøy, og skal også gi dere som foreldre et innblikk i hvordan vi jobber for å etterleve barnehagelov og rammeplan for barnehagen. Helt bakerst har vi et årshjul med alle de datoene som er verdt å merke seg litt ekstra gjennom året. Den kan være grei å ta en kikk på med jevne mellomrom.

Vi gleder oss til å ta fatt på nok et nytt barnehageår sammen med den fantastiske flokken av barn, foresatte og ansatte som vi er på Isebakke barnehage.

Hilsen Jannicke, styrer ved Isebakke barnehage

«Halden kommune -
Et godt sted å vokse opp»

Om barnehagen vår

Isebakke barnehage eies av Halden kommune og er en av fire kommunale barnehager. Barnehagen åpnet i august 2009 og har inneværende år 73 barn.

Våre fem avdelinger

Mariehønen rød 0-2 år Tlf: 459 79 142

Mariehønen gul 0-2 år Tlf: 989 07 734

Sommerfuglen Blåvinge Tlf: 459 79 140

3-5 år

Sommerfuglen Gullvinge Tlf: 989 07 735

3-5 år

Humlén 3-5 år Tlf: 456 14 988

I dag er vi fem avdelinger og har fylt kapasiteten vår med det vi har av plasser å tilby. Barnehagen er eid av Halden kommune, og vi har et stort lag rundt oss av enheter både i form av skoler, pleiehjem, boliger osv. Det er en trygghet å være en del av noe større, og i nettverk med 3 andre kommunale barnehager, deler vi kompetanse, utvikler oss sammen, og lager en felles vei for barna vi har i barnehagene våre.

Barnehagen ligger på høyden på Sørlifjellet på Isebakke, og ligger bare en kort buss eller biltur fra sentrum og med et par minutter ut på E6. Vi har kort vei til både skog og sjø, og nærområdet bruker vi aktivt til lek, opplevelse og læring. En impulstur til naturlekeplassen vår, eller en tur ned til vannet for å dyppe tærne forekommer gjerne så snart solen finner sin plass. De ansatte som er med barna til vannet har livredningskurs, slik at sikkerheten alltid går først når vi er på tur.

Vi vektlegger den tilstedeværende og anerkjennende voksenrollen i arbeidet med barna, noe vi anser som viktig for barns utvikling av trygghet og god selvfølelse. Det innebærer at vi som ansatte først og fremst skal være varme, men tydelige og lyttende voksne. Vi jobber for at vi i enhver situasjon skal se bak det som kommuniseres for å forstå barnas intensjoner, både via kroppsspråk, verbalt språk og atferd.

I juni 2018 ble barnehagen sertifisert som helsefremmende barnehage, og i tråd med dette får barna servert 4 måltider hver dag, etter helsedirektoratets anbefalinger. I tråd med å være en helsefremmende barnehage, har vi stort fokus på sunn og næringsrik mat, og er opptatt av å lage varmmat fra bunnen av. Barna er med når vi lager mat, og vi opplever at barna er mer positive og nysgjerrige på maten de selv er med på å lage. Vi vektlegger

sanseopplevelsen omkring matlagingen og selve måltidet. Vi snakker med barna om både å lukte, kjenne, se og smake på maten.

Marihønen gul og marihønen rød

Marihønen sine avdelinger er avdelingene for de aller yngste barna våre. På Marihønen får de fleste barna sitt aller første møte med barnehagen, og vi legger stor vekt på å skape trygge relasjoner og trygg tilknytning. Oppstart i barnehagen er et betydelig skritt i både barnets og foresatte sitt liv, og derfor er vårt mål at både barn og foresatte skal føle at de blir lyttet til og hensyntatt. Vi vet at trygge voksne, skaper trygge barn.

Barn liker rutiner og faste, trygge rammer for hverdagen, og på Marihønen er vi opptatt av å finne balansen mellom den frie, impulsstyrte leken og de planlagt aktivitetene. I tilvenningsperioden har vi fokus på at alt skal skje i barnas tempo, og at de skal få god tid til å bli trygge på den nye hverdagen.

Her er vi opptatt av å gå sakte frem, og på barnets premisser, sånn at de rette forutsetningene ligger til grunn for at barna skal få trygg tilknytning til de ansatte. Først til sin primærkontakt, og deretter de andre ansatte.

Ansatte

Marihønen rød	Marihønen gul
Pedagogisk leder, Linn Erica Eng	Pedagogisk leder, Ole Christian Johnsen
Fagarbeider, Arabella Kjenvik-Syversen	Barnehagelærer, Marianne Helen Stranden
Barn- og ungdomsarbeider, Line Vaglen	Barn- og ungdomsarbeider, Åsa Bjørkman
Barn- og ungdomsarbeider, Mia-Sofie Mellegård	Barn- og ungdomsarbeider, Anette Grandal

Sommerfuglen Blåvinge, Sommerfuglen Gullvinge og Humlen

På disse tre avdelingene har vi barn i aldersblandede grupper i alderen 3-5 år. Her har barna, uavhengig av alder, alltid et barn rundt seg som er på tilsvarende utviklingsnivå som barnet selv er. I tillegg vil det være barn i gruppen som det enkelte barnet kan benytte som rollemodell og strekke seg etter. Vi vet også at aldersblandede grupper kan være positivt for barnas språkutvikling og at de yngste barna sitt vokabular ofte blir bedre av å være sammen med eldre barn.

I denne gjengen går også de eldste barna, som har sitt siste år i barnehagen før de blir yngst på skolen. De samles jevnlig på tvers av avdelingene til skolegrupper, lekegrupper,

turer og gøye aktiviteter som kun de eldste barna hos oss får glede av (og alle blir jo eldst til slutt). Her er vi opptatt av å legge godt til rette for at alle barna på samme alderstrinn blir godt kjent det siste året før skolestart.

Lek og lekemiljø er noe avdelingene jobber med hver dag, hele året. Å leke er gøy, morsomt, inkluderende og lystbetont. Men leken kan også by på sine utfordringer med uenigheter. Her er det viktig med ansatte som er tett på i leken, som ser, veileder og støtter barna både i gleder og sorger.

Sommerfuglene og Humla samarbeider både med hverandre og liten avdeling, dette tilpasser vi etter barnas behov og ønsker. Slik sikrer vi også en myk overgang over til stor avdeling når den dagen kommer ved at ansatte og barn brukes på tvers.

Ansatte på Sommerfuglen

Gullvingen	Blåvingen
Pedagogisk leder, Tonje Renathe Sølvberg	Pedagogisk leder, Thea Finnstad
Barnehagelærer, Oda Jansen	Barn- og ungdomsarbeider, Veronica Ødegård
Barnepleier, Merete Nilsen	Barn- og ungdomsarbeider, Eva Lill Myrstad

Ansatte på Humlen

Humlen
Pedagogisk leder, Charlotte Rekin
Barn- og ungdomsarbeider, Pål Andor Høvik
Barn- og ungdomsarbeider, Linda Warne-Andersen

Trafikksikker barnehage

Isebakke barnehage vil gjennom barnehageåret 2024/2025 jobbe for en sertifisering som trafikksikker barnehage. Både foresatte og ansatte skal tilegne seg oppdatert og viktig informasjon om tema trafikk, og om hvordan vi skal jobbes felles for å sikre at ingen av våre blir omfattet av trafikkulykker.

Trafikksikker barnehage er et konsept utarbeidet for å kvalitetssikre at barnehagens trafikksikkerhetsarbeid ivaretar de krav som lover og forskrifter stiller. Å bli godkjent som Trafikksikker barnehage innebærer ingen garanti for at ulykker ikke skjer, men er et kvalitetsstempel for godt og helhetlig trafikksikkerhetsarbeid.

For å bli godkjent som Trafikksikker barnehage må alle kriteriene for «Trafikksikker barnehage» oppfylles, og følgende dokumentasjon framlegges:

- En skriftlig bekreftelse på at alle kriteriene er oppfylt
- Årsplan for barnehagen som synliggjør barnehagens trafikkopplæring
- Plan for foreldresamarbeid
- Rutiner for transport og turer i barnehagens regi

Hvorfor trafikk inn i barnehagens årsplan?

Trygg Trafikk anbefaler at barnehager har trafikk i årsplanen for å sikre en helhetlig og systematisk trafikkopplæring.

Grunnlaget for holdninger til sikkerhet legges i barneårene og derfor må trafikkopplæring starte tidlig. Voksne er rollemodeller og har ansvar for at barn og unge utvikler evne til refleksjon, risikoforståelse, til å ta andres perspektiv og til å samarbeide. Barnehagen har ansvar for barnas sikkerhet, og det er mange muligheter til å knytte trafikkopplæring til fagområdene i rammeplan for barnehagen.

Foreldresamarbeid

Barnehagen må legge til rette for et godt foreldresamarbeid rundt temaet trafikk. Foreldre og barnehageansatte er viktige rollemodeller for barna. Hver høst skal følgende gjennomgås på alle foreldremøter:

- Barnehagens rutiner for levering og henting
  - Barnehagens forventinger til ferdsel på parkeringsplassen
  - Foreldre som rollemodeller
  - Rutiner på tur til fots i regi av barnehagen
  - Rutiner på tur med offentlig transport
  - Regler og rutiner rundt barnehagens inngangsporter
-

- Sikring av barn i bil

Videre vil det komme en egen plan for trafikksikkerhet i de kommunale barnehagene, som deles med foresatte ved starten av barnehageåret 2024/2025.

Barnehagens mandat

Rammeplan og barnehageloven

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, de skal fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

VÅR VISJON

«ET GODT STED Å VOKSE OPP»

Halden Kommune har en visjon for oppvekstsektoren om at de forskjellige enhetene skal stå sammen for at byen vår skal være «et godt sted å vokse opp». En helhetlig tanke om at vi skal gi barna et godt tilbud fra barna blir født til de er voksne.

Halden kommune sitt verdigrunnlag

I Halden Kommune har vi en etikkplakat med retningslinjer for hvordan ansatte skal opptre og hvordan foreldre og barn skal bli møtt.

Vi forplikter oss som ansatte i Halden kommune at alle våre møter med andre mennesker skal preges av «Åpenhet, tillit, respekt og redelighet» dette er forankret i kommunes egen etikkplakat.

Disse verdiene er grunnleggende for vår adferd, og skal være synlig i alt vårt arbeid.

ETIKKplakaten

Åpenhet

- Jeg bidrar til åpenhet og innsyn i mitt arbeid
- Jeg lytter til innbyggernes innspill gjennom dialog, innbyggemedvirkning og høringer
- Jeg har rett til å ytre meg også om det som er kritikkverdig
- Jeg har et selvstendig ansvar for å varsle forhold som bryter med lover, regler og etiske retningslinjer

Tillit

- Jeg har et bevisst forhold til egen habilitet og unngår situasjoner som kan svekke tilliten til at saksforberedelser eller beslutninger tas på et nøytralt grunnlag
- Jeg er konstruktiv i forkant av beslutninger og lojal i oppfølgingen
- Jeg er bevisst på hvordan jeg opptre og hva jeg legger ut på sosiale medier
- Jeg forvalter fellesskapets verdier og opptre ærlig og profesjonelt

Respekt

- Jeg viser respekt for alle og legger til rette for mangfold og inkludering
- Jeg praktiserer nulltoleranse i forhold til mobbing, trakassering og diskriminering
- Jeg bruker fagkunnskap og skjønn i mitt arbeid og behandler alle likeverdig
- Jeg overholder regelverket knyttet til taushetsbelagte og fortrolige opplysninger både i og utenfor arbeidstiden
- Jeg bidrar til å redusere miljøbelastningen for å sikre en bærekraftig utvikling

Redelighet

- Jeg tar avstand fra all korrupsjon og annen kriminalitet og handler ut fra det
- Jeg takker nei til gaver, arv eller andre personlige fordeler som kan påvirke mine handlinger eller vekke mistanke om slik påvirkning

Er det lovlig?
Er det forsvarlig?
Er det nødvendig?

Er det økonomisk fornuftig?
Tåler det medienes søkelys?
Er det i samsvar med våre interne regler?
Er det i samsvar med verdiene våre?

HALDEN
KOMMUNE

Barnehagens verdigrunnlag – vår etiske plattform

Barnehagens verdigrunnlag er nedfelt i barnehageloven. Verdigrunnlaget skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av Isebakke barnehage sitt pedagogiske arbeid. Verdigrunnlaget handler om at de verdiene og holdningene vi bygger vår virksomhet på, alltid skal ligge til grunn for det pedagogiske arbeidet, innholdet og det vi fyller barnehagedagen med.

I barnehageloven står det skrevet:

Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng.

Å møte individets behov, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Hentet fra barnehageloven §1.

Barn og barndom

Barnehagen skal bidra til at alle får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Vi skal forberede barna til aktiv deltagelse i samfunnet og bidra til at de legger grunnlag for et godt liv. Barnehagen skal gi rom for alle barns ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.

Demokrati

Demokrati henger sammen med medbestemmelse og medvirkning. Barna er selvstendige individer med egen stemme, egne meninger og behov som skal møtes og ivaretas i barnehagen. Demokratiske erfaringer skal starte i barnehagen. En forutsetning for å fremme demokrati for barna er å gi barn mulighet for å ytre seg, bli hørt og delta – på sine egne premisser. Leken gir barna rike muligheter til å ta initiativ, men også å kjenne på kroppen hvordan de også må tåle andres initiativ, slik at det blir plass til alle. Å tåle andres initiativ betyr at barna opplever motstand, forstyrrelser og avbrytelser. Alle skal få ytre seg, det som sies skal tillegges vekt, men så må man finne en felles vei for å komme videre.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Vi skal fremme barnas nysgjerrighet og undring

over likheter og forskjeller, og bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling, motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Alle barn skal få være seg selv og få utvikle en god selvfølelse. Personalet skal bli bevisst egne holdninger om menneskeverd og jobbe kontinuerlig med å være bevisst sine egne holdninger og verdier. Vi skal sammen reflektere rundt hvordan egne holdninger og verdier gjenspeiles i vår praksis med barna.

Bærekraftig utvikling

Barna i barnehagen er vår fremtid. Hos oss må de lære gode verdier og få gode holdninger for å sikre kommende generasjoners behov. Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre, natur og miljø, samt forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Mer utdypende om dette kan man også lese under et eget punkt om bærekraftig utvikling.

Livsmestring og helse

Arbeid med livsmestring og helse i barnehagen er viktig fordi dette er med på å forme barna som mennesker. Vi skal ha fokus på barns fysiske og psykiske helse, og forebygge mobbing og krenkelser. Barnehagen skal legge til rette for at barna får ro og hvile, fremme motorisk utvikling og bevegelsesglede, og bidra til at barna utvikler matglede. Vårt mål er å skape trygge, robuste, engasjerte, nysgjerrige og glade barn slik at de kan takle utfordringer og motgang på en god måte i nuet, men og senere i livet. Videre skal vi sikre at barnehagen benytter kommunens egen «Handlingsplan for et trygt og godt barnehage -og skolemiljø» både ved forebygging og i situasjoner der tiltak skal iverksettes.

Barnehagens 7 fagområder

Vi har 7 områder vi er forpliktet til å jobbe med via rammeplan for barnehagen.

Fagområdene våre implementeres i både planlagte og ikke planlagte lærings situasjoner sammen med barna. Hvordan hvert enkelt fagområde vektlegges er avhengig av barnas alder og utvikling, men kreativ utfoldelse og lek skal være sentrale arbeidsmåter i alt vi gjør hos oss på Isebakke.

Her vil vi beskrive hvert fagområde kort. Vil du lese mer, kan du finne rammeplan via denne linken: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>

Kommunikasjon, språk og tekst

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for utvikling av et rikt språk. Tekst omfatter både skriftlige og muntlige fortellinger, poesi, dikt, rim, regler og sanger. Viktige sider ved kulturoverføringer er knyttet til kommunikasjon, språk og tekst.

Kropp, bevegelse og helse

Gjennom kroppslig aktivitet lærer barn verden og seg selv å kjenne. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barn seg erfaringer, ferdigheter og kunnskaper på mange områder. Barns kontakt med andre barn starter ofte med kroppslige signaler og aktiviteter. Dette har også betydning for utvikling av sosial kompetanse. Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en bevegelsesglad kropp.

Kunst, kultur og kreativitet

Barna må få oppleve kunst og kultur, og selv få mulighet til å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser. Gjennom erfaring med kunst og kultur får barnet et mangfold av muligheter for sansing, opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet, tenkning og kommunikasjon. Fagområdet omhandler mange uttrykksformer; for eksempel musikk, dans, drama og billedkunst.

Natur, miljø og teknikk

Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Barnet skal få en begynnende forståelse for betydningen av en bærekraftig utvikling – kjærlighet til naturen, forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger. Religion og livssyn legger grunnlaget for etiske normer.

Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven.

Nærmiljø og samfunn

Barnehagen skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Barnehagen skal legge vekt på å styrke kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett. Barn skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt.

Antall, rom og form

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.

Barnehagens formål og innhold

I barnehagen har vi et helhetlig lærings syn. Vi vet, at leken er barnas viktigste læringsarena, og vet også at alt er lettere å lære når ting er lystbetont og lekent. Gjennom lek, omsorg og læring, ligger alt til rette for danning. Gjennom lek og læring sørger vi også å knytte til oss alle fagområdene i rammeplanen som er nevnt i punktet over.

Omsorg

Omsorg handler om å ta vare på, bry seg om og sørge for en annen person og er helt nødvendig for et godt liv.

Omsorg kan være ulikt fra barn til barn, men til syvende og sist er det barnets opplevelse av omsorg som er det viktige. Vi skal alltid stille oss spørsmålet om barnet sitter igjen med samme opplevelsen som oss. Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet ovenfor andre.

Her på Isebakke barnehage jobber vi for at barna skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelpen og den støtten de har behov for, ut fra egne forutsetninger. Vi skal være våkne og lydhøre overfor barns behov, både det de uttrykket via det verbale og det non-verbale språket. Gråt og kroppsspråk er også språk og skal tas på alvor på lik linje som det talte ord.

Lek og læring

Lek er barndommens kjennemerke. Å være barn skal være synonymt å få tid og rom til lek. Leken er en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Å leke handler om å få bruke egen fantasi og kreativitet til å gjøre aktiviteter som er lystbetont. I leken skal det være muligheter for relasjonsbygging og mestring på et nivå som passer alle barn. Leken skal bidra til at alle barn får oppleve inkludering, glede, humor, spenning og engasjement. På Isebakke barnehage, skal alltid leken komme først. Personalet hos oss har høy kunnskap om lek, og skal til enhver tid vite når de skal være deltagende, når de skal være med og tilrettelegge, og når de skal trekke seg helt unna leksituasjonen. De voksne er nysgjerrige og engasjerte i samhandling med barna, og tar barnas undring og nysgjerrighet på alvor.

Gjennom leken får barn erfaring med sosial kompetanse, de får motoriske-, kognitive-, og kommunikative ferdigheter. Leken er ikke bare viktig fordi det er gøy og fremmer læring,

men leken er identitetsskapende og bidrar til at barn får en forståelse av seg selv på mange ulike områder.

Danning

Mange trekker paralleller mellom danning og oppdragelse, og en viss overgang er det, men i dannelsesbegrepet ligger så mye mer. Oppdragelse viser ofte til hensikten på å overføre kunnskaper vi besitter, sammen med våre holdninger og verdier. Danning derimot, skal først og fremst sette barna i stand til å tenke selv, søke kunnskap hvis de lurer på ting, lære seg å reflektere over ting og utfordre vedtatte sannheter ved å stille spørsmål og yte motstand til det de ikke mener er riktig, både ovenfor seg selv og andre.

For å fremme dette, er dialogen viktig, hvor alle anerkjennes som selvstendige mennesker med følelser og tanker i felles prosess.

Danningsprosessen foregår gjennom hele menneskets liv – vi tar valg og avgjørelser som påvirker det mennesket vi er og skal bli. Målet for oss i barnehagen vil derfor være å bidra til at barna får den kunnskap og kompetansen de trenger for å kunne ta gode valg for seg selv, og ved behov for de man har rundt seg.

Barns medvirkning

I Rammeplan for barnehager står det følgende: *«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen».*

Hos oss skal barns medvirkning synes gjennom dagen og barna skal forstås som meningsbærende og medvirkende subjekter i barnehagehverdagen. Barn er ulike og har ulike behov og må få medvirke ut fra sine forutsetninger. De yngste barna uten verbalt språk, kommuniserer sine behov og sine meninger på en annen måte en 5-åringen.

Medvirkning betyr ikke at barna skal få bestemme, eller at de kan gjøre som de vil. Men barna skal få jevnlig mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagen som virksomhet. Alle barn skal kunne erfare å få innflytelse på det som skjer i

barnehagen. I planlegging av barnehagehverdagen skal vi legge til rette for aktiviteter og lek med utgangspunkt i barnas interesser, undringer, opplevelser og hva de er opptatt av og uttrykker til hverandre og til de voksne. I samtaler med barna om ting de har gjort og hva de tenker, må vi stadig evaluere og utvikle egen praksis og egne planer for å sikre at medvirkningen er ivaretatt.

For oss handler barns medvirkning om vårt syn på barn og holdninger innad i personalet. Et felles syn hvor man ser barn som likeverdige medmennesker som skal møtes med respekt og tas på alvor, på lik linje som i øvrige relasjoner vi har i livene våre. Det er personalets måte å møte barn i hverdagsaktivitetene som avgjør om et barn blir hørt og kan ha innflytelse eller ikke. Dette bygger igjen på aktiviteter som vi gjennom samtaler og undring i møte med barna planlegger, gjennomfører og evaluerer.

Dette krever at personalet alltid tar ansvar for sin relasjon til barnet, og krever at de er tilgjengelig både fysisk og mentalt.

Medvirkning handler altså minst om å bestemme og mest om å få delta i prosesser gjennom å få sagt hva man mener, bli hørt på av andre og bidra til å finne gode og felles løsninger.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagens samfunnsmandat er av stor betydning for hele familien. De verdier, holdninger og handlinger vi viser i de ulike relasjonene vi er i, vil påvirke både her og nå, og på senere tidspunkt. Vi må være ydmyke til at vi i barnehagen har stor makt ovenfor hvordan et barn utvikler seg i de årene barnet er hos oss i barnehagen. Derfor er det viktig med et godt samarbeid mellom barnehage og hjem, slik at foreldre skal være trygge på å overlevere det kjæreste de har til oss.

Dagens barnehage er preget av et stort mangfold både av nasjonaliteter, livssyn, kjønns- og familieuttrykk og sosiokulturelle forhold. I tillegg kommer hver forelder med erfaringer fra et levd liv. Vi kan ikke snakke om foreldresamarbeid uten å trekke frem følelser og viktigheten av å ta foreldres opplevelse på alvor og gå i rask dialog der det er behov for

det. Barnehagen skal være et møtested hvor det er mulighetsrom for alle, hvor vi snakker sammen og lytter til hverandres perspektiver. Et godt samarbeid mellom barnehage og hjem kjennetegnes av gjensidighet, av at de ansatte og foreldrenes forventninger til hverandre er tydelig uttalt og forstått av alle parter. Det at barnehage og hjem skal være likeverdige deltakere i samarbeidet, innebærer at begge parter skal ha innflytelse. I våre øyne, har vi et gjensidig ansvar for et godt samarbeid, men det ligger på oss som barnehage å tilrettelegge for at dette skal kunne skje.

Foreldresamarbeid skal skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og et samordnede organ. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer.

- * Barnehagen skal ha to foreldrerepresentanter inn i SU (barnehagens samarbeidsutvalg).
- * Barnehagen skal ha en representant fra hver avdeling som sitter i foreldreråd.
- * Det avholdes foreldrerådsmøter ved behov.
- * SU-møtene avholdes som hovedregel 2 ganger i året, men også etter behov. Her møtes eiers, foreldrenes og ansattes representanter.
- * Vi ønsker aktive foreldrekontakter som bidrar med organisering av dugnad på våren og sommerfesten i barnehagen.

Foreldresamtaler

På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring.

Hos oss praktiserer vi alltid oppstartssamtaler med nye foreldre, og foreldresamtaler på både høst og vår-halvåret for barna som har gått hos oss en stund.

Tolk bestilles og brukes ved behov da vi ønsker alle foreldre skal ha god mulighet til å fortelle oss om barnet og familien sine uten språkhindringer. Ved ønske, enten fra foresatte eller personalet i barnehagen, settes det opp flere samtaler.

Foreldremøter

Foreldremøter er en viktig arena for samarbeid med foresatte i barnehagen. Barnehagen inviterer til to foreldremøter pr år, samt et foreldremøte for skolestarterne som er ved starten av nytt barnehageår. Foreldremøte på høsten finner naturlig fokus på hva som

skjer i året som kommer, og er gjerne en forlengelse av det vi har planlagt på planleggingsdagene i forkant.

Daglig dialog

Vi prioriterer den åpne og ærlige hverdagsdialogen med foreldrene. Selv om vi bruker en app som elektronisk plattform, skal og kan den ikke, erstatte den gode og viktige dialogen og samtalen ved levering og henting. Om det er spesielt viktige ting eller bekymringer som foresatte ønsker å dele ut over det som kan tas i garderoben eller ute, vil personalet legge til rette for en samtale når det passer inn i hverdagen på avdelingen.

Overganger

Ved nytt barnehageår er det ikke bare tilvenning for de yngste. Også noen av de større barna skal tilvennes til ny avdeling og ny barnegruppe. Overgangen fra hjem til barnehage, og overgang fra barnehage til skole er store overganger, men overgangen til stor avdeling er også en stor omveltning for barna. For noen barn kan den være lettere eller vanskeligere enn andre. Overganger berører også miljøet rundt barnet, foreldre, familie og venner, og det er sensitive perioder der samspill mellom partene som er involvert får ekstra stor betydning. Det er viktig å huske at ved overgangsprosesser er vi alle sårbare. Kanskje har du selv kjent på følelsen av å bytte jobb eller reise et sted uten noen du kjenner. Et godt samarbeid mellom hjem og barnehage, barnehage og sfo/skole og samarbeid mellom avdelingene blir derfor ekstra viktig i disse prosessene.

Hjem- barnehage

Når barn starter i barnehagen legges det til rette for minst tre tilvenningsdager hvor foresatte er deltakende i relasjonsbyggingen mellom barnet og barnehagens ansatte. Vi har ikke satt tre tilvenningsdager for barnehagens del, men fordi vi vet at det er det de fleste foresatte har rett på via sin arbeidsgiver. Men først og fremst er det barnets behov som legges til grunn for hvor lang tid tilvenningen tar. Ved behov, strekker vi på tilvenningen, alt etter hva vi opplever at barn og foresatte trenger, og med fokus på dialog hele veien. Vi anbefaler de som har mulighet for det, å tilrettelegge for litt kortere barnehagedager for barna samt god tid til levering og henting de første ukene i barnehagen. Vi har egne kommunale rutiner for tilvenning av nye barn, som ivaretar alle overganger barna opplever gjennom sitt barnehageliv. Disse kan foresatte selvsagt få innsikt i hvis de ønsker.

Overgang til ny avdeling

Vi starter tidlig på våren og inviterer inn barna fra den avdelingen de går på og over til den nye avdelingen de skal over på, slik at barna skal bli kjent med rutinene som er på den nye avdelingen. Vi legger til rette for lekegrupper, besøk, felles måltider osv. Barna fra liten

avdeling har med seg en ansatt fra avdelingen på de første besøkene, og ved behov i barnegruppen, vurderer vi om en ansatt fra liten avdeling skal følge med over på stor til barna har funnet sin nye hverdag med nye barn og ansatte.

Overgang fra barnehage- skole

Halden kommune har en egen plan for overgang fra barnehage til skole. Isebakke barnehage følger denne og skal også etterstrebe å ha kontakt med den enkelte skole som barna skal over til slik at barna kan få benytte seg av nærområdet til skolen før de starter opp.

Siste året i barnehagen – endelig størst!

Det er mye spenning knyttet til det siste året i barnehagen. De eldste barna har erfart og sett hvordan det er å være eldst, og kan kjenne på både spenning og forventninger i forbindelser med dette. Ofte legges fokuset på at det siste året er forberedelse til skolen, og til en viss grad er det også det. Men hos oss vil vi ha fokus på at det siste året skal være noe helt spesielt i seg selv – ikke bare fordi de skal begynne på skolen, men fordi de er eldst, fordi de snart er ferdige i barnehagen, og fordi de fortjener et skikkelig spesielt siste år etter mange år hos oss.

Det siste året, er vi mest opptatt av at barna skal ha gode relasjoner, god sosial kompetanse og selvstendighet. Vi jobber mye med det å være gode med hverandre, å inkludere hverandre i leken, og jobber med hvordan man kan være en god venn. Og vi er vi opptatt av at barna skal få leke – masse. Det å leke, er den beste måten å utvikle den sosiale kompetansen på. Der lærer man å lytte til andre, samarbeide, konfliktløsning og mye mer.

Vi vet at det er større krav til selvstendighet på skolen, kontra i barnehagen. Så vi jobber aktiv med å forberede de: Å kunne kle på seg selv, tørke seg selv på do osv. Vi setter også litt større krav til de eldste barna våre, f.eks. i forhold til konfliktløsning. Vi lar de få prøve selv først, for ofte har de kommet langt på dette punktet, men vi står klare til å veilede om det skulle trengs. Det vi gjør det siste året i barnehagen må føles relevant og meningsfullt barna, slik at de får en følelse av mestring.

Vi kommer ikke helt unna at det mot slutten av det siste året kommer en overgang til skolen, som vi vet barn kan ha veldig delte meninger om. Noen gleder seg, andre gruer seg. Men skal overgangen til skolen bli god, må barna selv aktivt få delta. Vi snakker med barna, får vite hva som er viktig for dem i overgangen, og møter hvert enkelt barns nysgjerrighet,

usikkerhet og forventninger med anerkjennelse og interesse. Vi tar derfor utgangspunkt i barnas spørsmål og nysgjerrighet på hva de vil møte når de begynner på skolen.

Livsmestring og helse

I juni 2018 ble Isebakke barnehage sertifisert som helsefremmende barnehage. For å være en helsefremmende barnehage må vi vise at vi er en barnehage som styrker barnas fysiske og psykiske helse. Dette gjøres gjennom å ha fokus på det sosiale og fysiske miljøet, innholdet og arbeidet i barnehagen, samt å ha systematisk forankring av det forebyggende og helsefremmende arbeidet.

Formålet med å være en helsefremmende barnehage er at vi skal bidra til god fysisk og psykisk helse, trivsel og gode holdninger for barn og ansatte i forhold til egen helse.

I tillegg til næringsriktig mat har vi fokus på barnas fysiske og psykiske helse. Vi tilrettelegger for en god balanse mellom aktivitet og hvile, samt gode muligheter for filosofiske og nære samtaler med barna.

I vårt arbeid med å skape gode relasjoner til barna, bruker personalet aktivt sin kunnskap om trygghets sirkelen for å skape en best mulig forståelse for hvordan vi i barnehagen kan sikre at alle barn har en god hverdag, med gode relasjoner til voksne og barn.

I kommunen har vi *Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø*, som er en felles plan for alle ansatte i barnehagene og skolene i Halden kommune. Denne beskriver hvordan vi skal jobbe med forebygging gjennom et bevisst og målrettet arbeid fra barnehagestart og ut ungdomsskolen. Handlingsplanen skal sette arbeidet med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø i system, og sikre at ansatte arbeider i tråd med forskrifter, lovverk og overordnede kommunale mål.

Personalet arbeider også kontinuerlig for å øke kunnskapen sin rundt ASK (alternativ supplerende kommunikasjon) og hvordan denne kunnskap kan brukes til å sikre alle barna en likeverdig mulighet for å delta i samtaler og lek. Et ledd i dette er aktivt bruk av symboler, og at de samme symbolene brukes i hele barnehagen. Her spiller også tegn til tale en viktig rolle.

Mat og måltider

Isebakke barnehage er en fullkost-barnehage med varmmatservering en gang pr uke. All varmmat lages fra bunnen av hos oss, og settes sammen ut fra nasjonale retningslinjer for mat og måltider i barnehagen. En gang i måneden, serverer vi et kjøttfritt alternativ, fordi vi vet at produksjon av kjøtt bidrar til økte klimagassutslipp og fordi rapporter fra helsedirektoratet viser at vi i Norge ofte spiser mer kjøtt enn anbefalt.

Vi har økt fokus på å servere næringsrik mat og la barna bli kjent med ulike smaker. Frukt og grønnsaker er en del av vår helsefremmende profil, og serveres til alle måltider.

Måltidet i barnehagen er mer enn bare maten som spises. Måltidet har både en sosial og en pedagogisk funksjon, hvor mulighetene for å implementere våre fagområder er mange. Det estetiske inntrykket man får av et ferdig dekket bord, bruk av sansene våre ved å lukte og smake på det vi spiser, sortering og kategorisering når vi dekker på osv.

Måltidet skal være en arena for fellesskap og skal oppfattes som et viktig møte mellom barn-barn og barn-ansatte. For å få til dette, må vi legge til rette for at de ansatte sitter mest mulig sammen med barna ved bordet, og at praktiske gjøremål inkluderer barna. Gjennom samtale under måltidet kan vi utforske, undre oss og reflektere sammen om stort og smått.

«Isebakke barnehage redder verden – litt.»

Bærekraftig utvikling og FN's bærekraftsmål

FN's bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2020.

Vi har 17 bærekraftsmål, og barnehagens pedagogiske virksomhet baserer seg naturlig nok ikke på alle. Men målene skal tas opp underveis i planlegging av vår pedagogiske praksis og gjennomsyre praksisen vår på Isebakke barnehage. Månedspaner og aktivitetsskriv skal inneholde symbol, ut fra hvilke bærekraftsmål vi treffer. Et eksempel kan være det aktive valget vi har tatt på å ikke markere karneval, halloween osv med kjøpte kostymer, men å bruke ting vi allerede har. Papp, et gammelt stoffstykk og litt maling kan lage flotte kostymer. Her kobler vi på flere bærekraftsmål:

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. I mange sammenhenger forbinder man bærekraft med natur og miljø, men det er mye mer enn det.

Bærekraftig utvikling er et overordnet mål for samfunnsutviklingen i Norge og globalt. I

realiseringen av dette målet er en befolkning med god helse og livskvalitet, og en rettferdig fordeling av dette, en viktig forutsetning

Det handler ikke bare om klima og miljø, men også evne og mulighet til å ta vare på sin egen og andres helse.

Det kan være så enkelt som å lære barn å dele eller hjelpe de som ikke har samme muligheter eller livsvilkår som oss selv. Å ta med seg en plast på tur og et par hansker, så vi kan ta med oss avfall vi finner på veien.

Å lære at myke gulrøtter som ser litt ekle ut faktisk kan legges i kaldt vann, så blir de nesten som nye.

Bærekraftighet handler også om ansvarlig forbruk, å ta vare på tingene våre og ikke kjøpe nytt før vi har

prøvd å reparere det vi har. Forrige barnehageår hadde vi et ekstra fokus på bøkene våre og viktigheten av å reparere de når de ble ødelagt, og her var barna stort deltagende.

Isebakke barnehage skal være et sted som fremmer omsorg for verden vi lever i, både her og nå og i fremtiden. Barna skal se verdien av å ta vare på seg selv, hverandre og naturen, og vi ønsker å lære barna å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet.

Sosial kompetanse jobber vi med gjennom hele barnehagedagen. Det handler om å styrke evnen til samspill med andre, se, lytte og uttrykke det man selv mener. Barna får erfaringer med å være en del av en gruppe, delta i demokratiske prosesser og se at de har påvirkning på verden rundt seg. Slik styrker man også barnets evne til livsmestring.

Vi benytter barnehagens nærområde, skogen som en arena for lek og læring hvor vi har rik tilgang på førstehåndserfaringer i naturen. Barna får naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold, og barnehagen ønsker med dette å bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Vi har egne kjøkkenhager som bugner av deilige grønnsaker på høsten (hvis avlingen er god). Der kan vi høste inn poteter, gulrøtter, forskjellige løker, gresskar, gulrøtter, purreløk, tomater og agurker. Dette bruker vi selvsagt i maten vi lager i barnehagen, som vi har fokus på at skal være sunn og variert kost som samsvarer med at vi er en sertifisert helsefremmende barnehage. Om våren er barna med på prosessen med å så frø, og steller med plantene til de er klare for å plantes ut på sommeren. Ved at barna er med i prosessen fra start til slutt fremmer vi tilhørighet til jobben vi gjør, barna får medvirke i fellesskapet og barnehagens verdier, og barna får erfare hvor maten vår kommer fra. Og blir det ingen god avling? Da har vi lært masse av det og.

Der vi ikke bruker restene våre satser vi på kompostering av de restene vi ikke bruker. Vi har egen kompostbeholder som barna er med i prosessene med å fylle på med matavfall og hageavfall, dekke med bark og ta ut den gode kompostjorden som vi lager og grave det ned i jordlageret vårt som består av jord med masse mikroorganismer og er god jord for plantene våre.

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn. (Rammeplan for barnehagen, s.10)

Redusering av matsvinn

I Norge kaster vi i gjennomsnitt en tredjedel av all mat som produseres. Matsvinn alene står for så mye som ti prosent av de menneskeskapt klimagassutslippene? Over halvparten av dette matsvinnet skjer på våre kjøkken – i privatboliger, på sykehjem, restauranter og i barnehager.

Å jobbe med matsvinn blant de aller minste i samfunnet vårt, barna – handler både om miljø, solidaritet og oppdragelsen av nye bevisste forbrukere. Det kan bidra til at matsvinnet i Norge fortsetter å gå ned, samt utvikling av grunnleggende ferdigheter,

kreativitet og mestringsfølelse i håndtering og vurdering av mat. Dette er elementer som er løftet fram i barnehageloven og videre i rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver.

I mange år samarbeidet vi med TotalCtrl som er et av Norges fremste selskap på digital matsvinn hvor en app brukes for å ha oversikt over hva man har, hva man bruker og når ting går ut på dato. Det gjorde oss bevisste på å ha oversikt over hva vi har og en plan om hvordan det skal brukes opp, før utløpsdato. Med tiden har forebygging av matsvinn blitt en naturlig del av hverdagen vår, som igjen resulterer i deilig restemat til barna hver gang vi har noe til overs. Hvis du vil prøve selv, så bruk denne oppskriften neste gang dere har tørt brød til overs. Ps: Har du sjeldent mye tørt brød, kan du samle de få skivene du har i en pose i fryseren og lage en litt større ladning med brødpinner når du har samlet opp nok.

Isebakke barnehage sine utrolig gode breadsticks

1. Sett ovnen på 200 grader
2. Skjær brødpinnene i staver
3. Legg de på et stekebrett med bakepapir og hell over olje og valgfritt krydder. Alternativt kan du legge de i en bolle, da får du lettere fordelt oljen uten å bruke for mye. Har du noen slappe urter, kan disse også gjøre seg godt som smakstilsetning.
4. Spre ut over stekebrettet og stek i ca 15 minutter. Prøv deg litt frem med egen ovn da dette kan variere. Vend de gjerne et par ganger underveis til de er gyldne og fine.
5. (Gjem unna noen med en gang de er ferdige, ellers får de fort bein å gå på).

Bon Apetitt!

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. (Barnehageloven § 1 Formål, 2. ledd)

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 5. ledd.)

FOKUSOMRÅDE 2024/2025

Språk, tekst og formidling

I Isebakke barnehage er vi opptatt av å legge til rette for et rikt og stimulerende språkmiljø. Vi vet at tidlig innsats er avgjørende for barns språkutvikling, og vi ser på språkarbeidet som en grunnleggende del av barnehagens pedagogiske virksomhet. De fleste av oss forbinder språk med prat, men språk er mye mer enn bare prat. I barnehagehverdagen er språkarbeidet en integrert del av dagen. Vi snakker sammen i lek, i samlinger, ved måltider og i overgangssituasjoner. Den viktige hverdags samtalen handler om at de ansatte tar seg tid til å lytte og tid til å sette ord på noe, sammen med barna. Slike samtaler er en viktig læringsarena.

Barnehageåret 2022-2024 har vi hatt språk som utvidet satsningsområde. I år har vi valgt å fortsette å utvide, men med fokus på tekst og formidling. Ved å ha et felles satsningsområde, sikrer vi at tema blir jobbet systematisk med på alle avdelingene, og på alle alderstrinn.

Hos oss skal barna få være en del av et rikt og variert språkmiljø som omfatter både fysiske, estetiske og verbale uttrykk. For alle barn lærer ikke likt, og måten barn lærer språk på vil variere fra barn til barn. I år vektlegger vi også den visuelle sansen i større grad, ved at de ansatte er med og formidler i større grad.

Språktilegnelse hos oss skal stilles som en forutsetning for hele barnegruppa, også de barna som ikke har opparbeidet seg eller har evnen til å uttrykke seg verbalt. For noen barn er språket verbalt, men for andre barn kan språk være peking, eller bruk av bilder som støtte for å uttrykke det man ønsker. Det fordrer at vi er tilstedeværende og lyttende i vårt møte med de barna som ikke kan rope navnet vårt, eller som ikke har evnen til å peke for å uttrykke det de ønsker.

Det er flere veier til språk, men vi vet at en grunnleggende forutsetning for barns helhetlige læring, herunder også språktilegnelse, er relasjonen barnet har til barn så vel som til personalet i barnehagen. Slik binder vi språket sammen med viktigheten av måten vi jobber med sosial kompetanse og COS (trygghetssirkelen) på. Det sier også noe om

viktigheten av å ha evnen til å skape rom for barnas medvirkning og deltakelse, slik at barna får tillit til egne tanker, uttrykk og væremåte og opplever mestring.

Overordnet mål for fokusområde

Vårt overordnede mål er å fremme barnas språkforståelse og evne til å uttrykke seg å kommunisere, på sin måte. Ikke bare via det verbale språket, men også via musikk, drama, sang og dans. Vi ønsker at barna skal:

- Bli kjent med ulike uttrykksformer
- Lære ulike rim og regler
- Bli kjent med ulike kommunikasjonsformer
- Få erfare formidling av ny og eldre barnelitteratur
- Få erfare ulike sjangere av musikk
- Kunne uttrykke egne tanker, følelser og meninger.
- Lytte til og forstå andres kommunikasjon.
- Oppleve glede ved å bruke språket i ulike sammenhenger.
- Få erfaring med å skape egne ting som kan formidles på ulike måter
- Få erfaringer med ulike måter å formidle på

Ulike metoder og tiltak for å nå målet

- Det skal synes i det fysiske miljøet på avdelingen hvilket tema innenfor språk, tekst og formidling som avdelingene jobber med. F.eks. ved synliggjøring av konkrete og bilder.
  - Litteraturen på avdelingen skal gjenspeiles på avdelingen, slik at barna får inspirasjon til å søke barnelitteratur ved å få visuelle påminnelser om hvilket tilbud av litteratur vi har.
  - Det skal tilrettelegges for gode språkmiljøer, og det skal være mulig å skjerme seg der man leser slik at annen type fysisk lek utføres på annet sted enn hvor det leses.
  - Opprette lesegrupper på avdelingene og dokumentere hvilke barn som har lest hvilke bøker og når.
  - Fellessamlinger på tvers av avdelingene med fokus på formidling av temaer på ulike måter.
  - Benytte oss av byens bibliotek og besøke dette ved anledning.
  - Språkgrupper, både innad på avdelingen, men også på tvers av avdelingene – gjerne ut fra alder.
  - Lage lekesoner inspirert av temaer som barna viser interesse for.
-

- Invitere foresatte og annen familie til å delta i språkaktiviteter ved å formidle, dele tekster, sanger, rim eller annet de selv har hatt eller har glede av.

Dokumentasjon og evaluering

- Vi reflekterer over og evaluerer språkarbeidet regelmessig på tvers av avdelingene.
- Vi dokumenterer og evaluerer avdelingsvis ved å benytte oss av språkrapporter. Foresatte skal ha mulighet til å se hvordan vi har jobbet med fokusområde via språkrapportene.

Samarbeidspartnere

Gjennom både Barnehageloven og Rammeplan for barnehager er vi forpliktet til å samarbeide med PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste), Barnevernet, Helsestasjonen, Familietjenesten samt andre instanser ved behov.

Vi samarbeider både rundt enkeltbarn, i ansvarsgrupper, individuell opplæring/veiledning av ansatte og generell opplæring/veiledning av personalgruppen.

Samarbeid med Høgskolen i Østfold:

Vi er Partnerbarnehage til Høgskolen i Østfold og får derfor ta imot barnehagelærerstudenter i praksis. Barnehagelærere med videreutdanning i veiledning kan derfor flere uker i året ta imot studenter fra høgskolen.

Samarbeid med Fylkeskommunen:

Barnehagen har barne- og ungdomsarbeidere som er kurset som lærlingeveileder og har ansvaret for å følge opp lærlinger som får lærlingeplass hos oss.

Vi tar imot elever fra videregående skole som skal ha praksis i barnehage.

Faglig fokus i barnehagen året 2024/2025

Språk, tekst og kommunikasjon

Trafikksikker barnehage

Bærekraftig utvikling

Relasjoner/COS

Barnehageloven kap.8 – aktivitetsplikten

Alternativ supplerende kommunikasjon

Avdelingene vil sende utdypende informasjon i månedsbrevne om de faglige fokusområdene gjennom hele barnehageåret.

Bakgrunnsdokumenter

Lov og forskrifter

- Lov om barnehager (barnehageloven)

- Rammeplan for barnehager

Halden kommunes egne dokumenter

- [Kommunedelplan oppvekst 2020-2032](#)
- [Kommunens hjemmeside - Undervisning og oppvekst](#)
- [Isebakke barnehage sin nettside](#)
- Etiske retningslinjer for Halden kommune

Annet:

- Kunnskapsdepartementet barnehage
- UDIR barnehage
- Halden mot matsvinn

Årshjul 2024

Juli / August	September	Oktober	November	Desember
29.juli Planleggingsdag 16.august Planleggingsdag	30.september Foreldremøte Valg av SU-representanter og øvrig avdelingsvis.	Solidaritetsmåneden Vi jobber med FORUT og har fokus på nestekjærlighet, samhold og samhold.	Planleggingsdag 15.november Etter noen måneder med mye innhold i hverdagen går vi inn i vanlige rutiner og roer litt ned. Vi forbereder oss til julen som kommer, og starter så smått med litt julehemmeligheter.	13.Desember Lucia for barn m/foreldre
Denne måneden har vi fokus på tilvenning, tilknytning, relasjoner og trygge rutiner for barna. Alle grupper, turer og hverdagsaktiviteter kommer i andre rekke.	2-22.september Blålysuker Fokus på brannvern, førstehjelp og øvrige nødetater.	1.Oktober Besøk av fjorårets skolestartere		17.Desember Julebord for barna Vi pynter oss og spiser deilig julemat sammen.
		24.Oktober FN-dag med høstfest for foreldre		20.Desember Lys-og nissefest Vi markerer vintersolhverv som er årets korteste dag, og pynter oss til nissefest. Kommer nissen i år?
		31.Oktober Halloween		

ÅRSHJUL 2024

HALDEN KOMMUNE
Isebakke barnehage

Årshjul 2025

Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni
2.januar Planleggingsdag	6.Februar Samenes nasjonaldag	11.mars Barnehagedagen	9.April Påskelunsj	7.Mai Dugnad	Mangfoldsuker Vi har fokus på mangfold, likheter og forskjellighet hele måneden.
	28.Februar Karneval		30.April Foreldremøte (endring i dato kan forekomme)	16.Mai 17.Mai markering	20.Juni Regnbuefest
				28.mai Fotografering	5.juni Grønn superdag Første uken i juni
				30.mai Planleggingsdag	Sommerfest for barn og foreldre - FAU Dato settes av FAU

ÅRSHJUL 2025

HALDEN KOMMUNE
Isebakke barnehage